

Пример: Обезвређење потраживања према МСФИ 9

АБЦ жели да обрачуна исправку вредности потраживања на 31. Децембар 20X1. Његова политика је да даје рок од 30 дана за наплату потраживања.

Напомена: Ово је важна чињеница кредитни период од 30 дана значи да ова потраживања немају значајну финансијску компоненту и због тога ви не морате да бринете о садашњој вредности.

Старосна структура потраживања на 31 Децембар 20X1 је следећа:

Дани након слања фактуре	Износ
Унутар доспећа (0-30 дана)	800
31-60 дана	350
61-180 дана	280
180-360 дана	170
> 360 дана	100
Total	1.700

АБЦ је одлучио да примењује поједностављени прилаз у складу са МСФИ 9 и обрачунава очекивани кредитни губитак током века трајања.

Као практично решење АБЦ је одлучио да користи матрицу исправке вредности потраживања.

Прво, АБЦ треба да **обрачуна историјску стопу исправке тј. отписа потраживања.**

Да би имао довољно историјских података, АБЦ је изабрао период од 1 године од 1 Јануара 20X0 до 31 Децембра 20X0.

Током овог периода, АБЦ је имао продају на кредит у износу од 20.000 НЈ.

Потребно је цели процес анализе поделити у неколико корака.

Корак 1: Анализа наплате потраживања по временском распореду

АБЦ треба да анализира када се потраживања наплаћују и сортира их у табелу која је заснована на броју дана од издавања фактуре до наплате потраживања:

Када се плаћа?	Плаћени износ	Плаћени износ (кумулативно)	Неплаћени износ
У року доспећа (0-30 дана)	7.500	7.500	12.500
31-60 дана	6.800	14.300	5.700
61-180 дана	3.000	17.300	2.700
180-360 дана	2.200	19.500	500
> 360 дана	500 = отпис	19.500	500 = отпис
Укупно	20 000	n/a	n/a

Напомене:

- Износ од 500 НЈ у колони плаћени износ за > 360 дана представља у ствари не плаћени износ.
- Кумулативни плаћени износ се рачуна као плаћени износ у извесном временском периоду плус плаћени износ у претходном временском периоду, нпр. кумулативни плаћени износ у периоду 31-60 дана је обрачунат као 6.800 + 7.500. Изузетак је период > 360 дана – овде, ми не укључујемо 500 НЈ јер није наплаћено.
- Неплаћени износ у последњој колони = укупно 20.000 мање кумулативно плаћени износ.

Корак 2: Обрачун историјске стопе отписа

Онда, АБЦ може обрачунати историјску стопу отписа као износ 500 НЈ подељено са неплаћеним износом на крају сваког временског периода:

Када је плаћено?	Неплаћени износ	Губитак	Стопа отписа
У року доспећа (0-30 дана)	20.000	500	2,5%
31-60 дана	12.500	500	4,0%
61-180 дана	5.700	500	8,8%
180-360 дана	2.700	500	18,5%
> 360 дана	500	500	100,0%

Напомена: Стопа отписа = губитак подељено са неплаћеним износом.

Ви сада можете приметити да су подаци мало померени.

Неплаћени износ у реду “у року доспећа” у износу од 12.500 НЈ је сада у реду “31-60 дана”.

То је у реду јер ми обрачунавамо износ који пада у извесни временски период, који је на почетку тог временског периода а не на његовом крају.

Тако у временском периоду “у року доспећа” АБЦ генерише 20.000 НЈ потраживања; у временском периоду “31-60 дана” АБЦ генерише 12.500 НЈ, итд.

Такође, због чега ми примењујемо губитак од 500 НЈ у сваком временском периоду?

Разлог је то што су сва потраживања која су отписана у целости (500 НЈ) су била у свакој фази током њиховог трајања.

На пример, сва отписана потраживања од 500 НЈ су била текућа (унутар рока доспећа), или унутар ових 20.000 НЈ и због тога ми можемо рећи да је губитак генерисан током 20X0 (тестирани период) $500/20.000$.

Исто се примењује и за остале временске периоде.

Сада, ми нисмо још све завршили.

Ми имамо обрачунату само историјску стопу отписа.

Ми треба да инкорпорирамо информације о будућим изгледима.

Корак 3: Инкорпорирање информација о будућим изгледима

Ово је веома тешко, али ми ћемо приказати један једноставан прилаз.

Претпоставимо да је кредитни губитак Предузећа АБЦ увек имао линеаран однос са стопом незапослености.

Приметимо да “стопа незапослености” није универзалан критеријум – свако предузеће треба да нађе *властити макроекономски индикатор* који може деловати на његове кредитне губитке.

И рецимо да Завод за статистику земље у којој послује предузеће АБЦ претпоставља да ће стопа незапослености ићи на горе од 5% на 6% у 20X2.

Искуство предузећа АБЦ је да када се стопа незапослености повећа за 1%, то повлачи повећање кредитних губитак за 10%.

Тако да АБЦ разумно претпоставља да ће се губитак од 500 НЈ повећати за 10% због повећања стопе незапослености и кредитни губитак ће износити 550 НЈ.

Због тога, обрачун стопе отписа прилагођене за информације о будућим изгледима је следећи:

Када је плаћено?	Неплаћени износ	Губитак	Стопа отписа
У року доспећа (0-30 дана)	20.000	550	2,75%
31-60 дана	12.500	550	4,40%
61-180 дана	5.700	550	9,60%
180-360 дана	2.700	550	20,40%

Корак 4: Примена стопе отписа на текући портфолио потраживања

И коначно, на крају овог рада, примењује се стопа отписа на актуелни портфолио потраживања на дан 31 Децембар 20X1:

Дани након издавања фактуре	Износ фактура	Стопа отписа	Очекивани кредитни губитак
У року доспећа (0-30 дана)	800	2,75%	22,0
31-60 дана	350	4,40%	15,4
61-180 дана	280	9,60%	26,9
180-360 дана	170	20,40%	34,7
> 360 дана	100	100,00%	100
Укупно	1.700	n/a	199,0

АБЦ признаје губитак по основу обезвређења потраживања

Рб.	Потражује	Дугује	Опис	Потражује	Дугује
1	585		Обезвређење потраживања и краткорочних финансијских пласмана	199	
		209	Исправка вредности потраживања од продаје		199
За обезвређење потраживања од купаца					

Аутор: Драженко Лукач